

Hledání střední cesty

Sebastian Prax

RODINNÉ
NAKLADATELSTVÍ
KLIKA
matka & syn

Nakladatelství Věra Nosková – Klika, 2023

Obsah

Předmluva	7
---------------------	---

CESTY K RADOSTI

Před úsvitem	10
Jak jsme začali filozofovat	15
Medvěd v lese a kaktus na poušti	20
Join Us	26
Hipíci jdou do nebe	31
Už to nie je čo bývalo.	39
Adiós amigos.	46
Aktivní bohémství.	52
Kyselinovej úlet	60
Lekce tantry	68
Do hlubin tajuplný džungle	72
Setkání s mistrem	87
Poslední Elf a jiné máničky	94

VÝPRAVA DO MALÉHO TIBETU

Na cestě.	101
Ladak, země vysokých sedel	107
Rostova dobrodružství	112
Odříznuti od světa.	117
Jak se učí ve školách, kde to žije buddhismem	121
Jak jsem se naučil na motorce	125
Setkání s Dalajlamou.	130
Jak se leze na šestitisícovku v sandálích	137
Geniální nápad	150
Alláh bydlí v horách	159

Oči jsou studnou do duše	179
Požehnání Reiki	184
Tři dny v klášteře Hemis	190
Na hranici mysli	206
Dáš si čouda, mladej?.	214
Veni vidi vici	221
Nepřestávej milovat	228

VYCHÁZÍ SLUNCE

Střízlivění	236
Nekonečný začátek	240
Bezdomovcem navěky	248
Musíš žít!	260
Africký břehy.	264
Akce a reakce.	272
Probouzení duše	280
Junáci vzhůru, volá den	284
Pět zmeškaných hovorů	290
Duhová Rodina	299
Vychází Slunce	311
Bojovník Země	323
Opičí příběh	331
Mudrc od řeky Párvatí	338
Připíjím na zdraví	349
Poděkování	362
O autorovi	363

Mudrc od řeky Párvatí

*„Pokud kontroluješ svůj dech, kontroluješ svou mysl.
Kontroluješ-li svou mysl, získáváš vládu nad svým životem.“*

Gnanananda Giri Maharaj

7. srpna 2018, Manali, Himachal Pradesh

Můj život se odehrával, jako když se převažují dvě misky vah. V jedné misce jsem spatřoval závislost na nikotinu, marihuaně a neustále nových podnětech, které mi přinášelo cestování. V druhé misce nekonečnou radost.

Materiální a duchovní svět si mě přetahoval z jedné strany na druhou, a přesně kvůli tomu jsem si v životě připadal jako na horské dráze. Dodávalo mi však radosti, že se neustále posouvám tím směrem, kterým si přeje kráčet moje duše.

Bylo mi jasné, že tady v kopcích již má duše není tolik vzdálena své přirozenosti tak jako na předměstí pražském, ale přesto jsem se musel znovu vydat na cestu.

Potom, co Prerana odjela, začal jsem v Manali docházet na lekce jógy, neboť tělesné cvičení bylo dokonalým začátkem výpravy vedoucí k odpoutání smyslů. Z předchozích týdnů jsem zůstával zhýčkaný výtečným jídlem, nejlepším hašišem na světě, tabákem i krásnými výhledy do himálajských údolí. Duševně mi však přestávalo být dobře.

„Jak je tohle možné? Vždyť si žiju jako prase v žitě,“ prolétno mi hlavou, zatímco jsem do sebe cpal vegetariánský burger s dvojitými hranolky.

Vůbec mi to nedávalo smysl. Dalšího dne jsem se rozhodl, že vyrazím do nejzapadlejších vesniček Himálaje, abych tam zůstal chvíli o samotě a obrátil svou pozornost do vnitřních světů. Každé prostředí nás něčím mění. Pře-

dává nám vzorce chování. Ale co jsem já? Jsem snad těmito vzorci? Musím se za každé situace chovat tak, jak jsem byl naučen během dospívání? Musím zůstat v zajatých programech mysli, anebo si mohu vybrat svobodnější cestu životem?

Vždy se mi osvědčilo, že pokud opustím vzorec, podle kterého se řídím právě teď, mohu časem najít vzorec, který mi bude ještě bližší a budu se v něm cítit lépe.

Při studiu bioinformatiky jsem porozuměl tomu, že lidská mysl funguje jako počítačový program. A já mohu být její programátor i neustále se přibližovat programu, který k sobě bude méně destruktivní. Sebejistá mysl mne dlouho vedla slepou uličkou.

„Musíš dokončit vysokou školu!“ ozývalo se z ní.

Ale přitom má duše v nitru věděla, že je duší básníka a nemůže být vedena prázdným vzorcem. Naopak se musí ze všech vzorců vymanit, aby dosáhla bezprostředního spojení se světem.

Zažíval jsem v sobě rozporuplné pocity, zatímco jsem se loučil s Johnym a těžko jsem mu vysvětloval, že doopravdy musím jít. Před Johnyho obchodem právě zastavilo pěkně vyzdobené auto. Přijelo pro mne. Na předním sedadle seděl Tanzin, který mne vítal s otevřenou náručí. Tanzin hrál v tomhle filmu důležitou roli, poněvadž posledního večera v Manali mě nechal přespat u sebe doma a dalšího dne ráno mne odvezl do Kullu.

V Kullu jsem vystoupil a se srdečným pozdravem se rozloučil s tím nejlaskavějším buddhistou, kterého jsem na svých cestách poznal. Suchou nohou jsem překročil řeku Bjás a pokračoval po silnici. Začal jsem stopovat po levém břehu řeky a nejdřív se mi povedlo zastavit motorku značky Royal Enfield. Naskočil jsem za řidiče a všechnu pozornost jsem během jízdy směřoval k tomu, abych se

s celým svým nákladem nepřevážil dozadu a nevypadl za jízdy. Řidič obratně zvládal tuhle situaci a přitom mě stihl ještě vyzpovídat – odkud jsem a proč si nevezmu autobus. „Autobus je nuda a žádný zkušenosti,“ odpověděl jsem.

Řidič mne po dvaceti minutách vysadil ve městě Bhuntar za mohutným betonovým mostem, který jsem na této straně řeky obzvlášť obdivoval. Odtud jsem musel jít pěšky na konec města, ale tentokrát to nebylo tak jednoduchý. Cestou mne zastavila skupina Pandžábců, a protože jsem si vůbec nebyl jistý, co se mnou chtějí provést, vytáhl jsem kytaru a tím jsem rozbil všechny bariéry mezi strachem a realitou.

Zahrál jsem jim mantru Om namah Shivaya a pozdravil Pána Šivu, načež jsem se s bouřlivým aplausem prodral hloučkem přihlížejících Indů. S vědomím, že nemohu nic ztratit, jsem si to namířil přímo k hlavní silnici ve směru na Kasol. Na konci města Bhuntar jsem jenom směle zvedl ruku k nebi a hned na první pokus se mi podařilo zastavit místního mladíka, který mě vzal o dalších dvacet kilometrů dál před vesnicí Kasol. Tenhle chlapík sice nekouřil, ale namísto toho si vzpomínám, jak mi během jízdy řekl, abych zkusil otevřít přihrádku u spolujezdce, a z té vypadla devíti milimetrová pistole.

„Hele, co mám,“ řekl mladík a drsnácky se na mě usmál, „nemáš strach?“

„Ani ne,“ odpověděl jsem.

A vůbec mi přišlo, že po všech těch horských kozách, opicích, motorkách a nepřekonatelně drsných Pandžábcích mě již vůbec nic nedokáže vyvést z míry. Ani dvacetimeťrová fronta u pokladny v Tescu nebo devíti milimetrová pistole, která vypadne z přihrádky u spolujezdce.

Pokud děláš všechno nejlépe, jak můžeš, pro strach nezbude ve tvém životě místo. Pokud děláš vše nejlépe, jak

umíš, nemusíš mít strach. Vše dopadne přesně tak, jak má. Je to dlouhá meditační praxe v každém okamžiku. Se svou myslí jsem se již sladil natolik, jako kdyby zmizely všechny pomyslné hranice. Najednou jsem si mohl vybrat jakoukoli cestu životem a stačilo jen vytrvale probouzet své dary. Andělé nade mnou drželi ochrannou ruku. A Medvěd mi říkal, že andělé nejsou jen pohádkové bytosti, nýbrž že jsou to lidé, kteří nám pomáhají na cestách.

Z Bhuntaru jsme frčeli po asfaltové silnici jako o závod a mladík v osobním nákladáku s otevřenou korbou značky Tata vybíral zatačky ostrý jako kari. Před námi se objevily gigantický zelený kopce ve tvaru pyramid – cesta začala vést podél řeky – sjeli jsme do údolí, kde bylo vidět, jak se ty pyramidy z obou stran napojují na nekonečné borovicové háje uprostřed údolí, kterému dominuje mrazivá, majestátní a blahodárná řeka Párvatí⁴⁰.

Od řeky Párvatí se vine padesát kilometrů dlouhá slepá cesta do hor, kde na nejvyšších vrcholech může poutník spatřit ty nejkrásnější výhledy do přírody anebo plantáže nejkvalitnější marihuany na světě. Sedm kilometrů před Kasolem jsem vyskočil z auta a nestihl se ani rozkoukat, když mě dohnali ti Pandžábcí z Bhuntaru na motorkách. Přijeli sice jenom někteří, ale zato si s sebou přivezli obrovitánský reproduktory, který pověsili přímo na jednu z motorek, rozjeli tam na silnici takovou show, že by se za ni nemuseli stydět ani herci z Bollywoodu! Když vystřídali úplně všechna slova, která znali z amerických filmů, tak

40 Párvatí (v překladu „horská“) je mytologická družka Šivy, Pána Himálaje. Šiva je asketický jogín v lotusovém sedu, který nosí posvátné semeno stromu Rudrakša na krku a znázorňuje gesto šúnjata (prázdnota). Prázdnota je vrcholným stavem jeho mysli. Šiva představuje božství, které přijímá pomíjivost života, je inspirací mnoha jogínům.

zase naskočili na motorky a za zvuků indického hip hopu zmizeli kdesi v kopcích za obzorem. To bylo vážně moc. Naštěstí, toho večera se mi povedlo přespat v lese ve stanu a konečně si realizovat svou trampskou idylku. Právě před Kasolem začínaly ty nekonečný háje sosnových lesů, které se táhnou podél řeky Párvatí, kde se v mechovém porostu může člověk cítit jako v hedvábí a provází ho přitom šumění peřejí, které se v období monzunů zvedají do neskonalé výše.

O samotě jsem se vyspal nejlépe. Dalšího dne ráno jsem nikam nespěchal. Pomaloučku jsem si sbalil svůj batoh a provedl ranní cvičení jógy, meditace i tantry⁴¹.

V lese, který mě obklopoval ze všech stran, se mi parádně rozjímalo nad zurčící řekou. Tam objevil jsem dřevěnou hůl, která se stala mou průvodkyní při dalším putování. Kráčel jsem vzpřímeně, pomalu, hluboce jsem vnímal každý nádech i výdech, který se začal samovolně slazovat s mým krokem.

V období monzunů sosnové háje zely prázdnotou. Nikdo tu nebyl. Navíc jsem měl štěstí, že svítilo slunce a po cestě jsem mohl naslouchat jen vznešenému bublání řeky. Jehličí na zemi mi přivolalo vzpomínku na smrkové lesy u nás. Po velikých balvanech jsem překračoval řeku a ocitl se na druhé straně, kudy jsem se prodíral další dva kilometry lesem i hustým kapradím, dokud jsem nedošel až k prvním domům. Kolem poledne jsem dorazil do vesnice Kasol, která se zdála být pět kilometrů daleko.

Právě tam se přede mnou objevil malý železný most, na jehož druhém konci začínala betonová zástavba. K mostu

41 Tantra spojená s praxí jógy pro mne v tomto okamžiku znamenala hluboké „nacítění se“ na proudy, které procházejí tělem, i rozesílání energie kundalíní do všech jeho částí prostřednictvím imaginace.

vedla z levé strany stezka po skalnatém povrchu. Na stezku, kterou objímala z jedné strany skála, z druhé strany řeka, se vešel zhruba jeden poutník, a právě pod ní seděl muž v oranžovém sárí a meditoval při symfonii plynoucí vody.

Z dálky jsem spatřil jeho černé prošedivělé vlasy sahající pod ramena, když jsem se dostal blíž, zpozoroval jsem na jeho tváři úsměv, měl zavřené oči. Všiml jsem si též, že odstín jeho pleti je snědší, než je tomu na severu zvykem. Kolem krku měl semena stromu Rudrakša (Šivovy slzy) a mohlo mu být přes šedesát let. Poněvadž jsem se cítil být na expedici za poznáním orientální kultury, přišel jsem až k řece a posadil se tak dva metry vedle něj. Potichu jsem začal meditovat s ním.

Muž mou přítomnost okomentoval jen letným pohledem. Počkal jsem, než se naše pohledy znovu setkají a začal jsem nesmělou otázkou: „Neruším vás při meditaci?“

Jeho oči se zářivě leskly a odrážely rozvířenou hladinu ledové řeky Párvatí.

„Nerušíš. Dokážu meditovat i přítom, když si s tebou povídám.“

V tom okamžiku jsem vybuchnul smíchy a podíval se přímo do nebe. Přišlo mi to legrační a pravdivé. Muž hned pokračoval a překvapil mne svou vynikající angličtinou: „Meditace je dobrá jenom na začátku, ale pokud se ztotožníš s tím, jaké je to být přítomný, můžeš meditovat v každém okamžiku. Stačí, abys zůstal soustředěný na pravidelnost tvého dechu.“

„To je pravda,“ odpovím. „Jak dlouho takhle žijete?“

„Téměř padesát let.“

Po krátké odmlce se rozhodne prozradit mi více o svém životě: „Narodil jsem se v jižní Indii v Kerale a ve dvaceti letech jsem se mohl oženit, ale namísto toho jsem se vydal na cestu.“

„A co vás k tomu vedlo?“ ptal jsem se s nadšením.

Mudrc se na mne podíval s pohledem jasným jako nebe v Ladaku a gestem v obličejí vyjádřil i pochopení pro mou mladou duši. „Je to jednoduché. Někdo se v životě stane řemeslníkem, někdo umělcem, někdo učitelem a někdo zase poutníkem. To, co je ti přirozené, se ti nemůže nestát, pokud dáš životu volný průběh,“ ušklíbl se muž.

Vzápětí pokračoval: „Cestoval jsem po Indii, celé Asii i v Evropě. Nakonec jsem se usídlil tady. Jsem sannjásín⁴². Dříve jsem žil v jeskyni nedaleko odsud. Ale nedávno mi jeden muž nabídl střechu nad hlavou. Takže teď mám svůj pokoj i postel, ale přesto spím stále na zemi.“

Právě tato slova mi připomněla můj poutnický život. Byl jsem schopen přespát kdekoliv a každý moment, kdy jsem si dobrovolně odepíral luxus, naopak otevíral něco hlubšího ve mně. V následujících pár větách jsem konečně pochopil, proč mi právě askeze, kterou jsem se vydal hledat do hor, přinášela uspokojení, také jsem se ujistil o tom, že člověk do svého života přitahuje vždy jen to, co právě potřebuje.

„Proč spíte na zemi?“ ptal jsem se zvědavě a promnul si mezi prsty trochu tabáku.

„Ať jsi sannjásín, brahmačárja nebo poutník, snažíš se především vyrovnat s chutnými věcmi. A proto jíš nechut-

42 Sannjása: V indické kultuře existuje védský systém rozložení společnosti a čtyři věkové fáze života. Pokud člověk tento systém aplikuje do svého života, nejprve se označuje jako brahmačárja (student v celibátu vedený učitelem), potom grhastha (ten, který se ožení, hospodaří a pečuje o rodinu), vánaprastha (život v ústraní potom, co děti odrostou), sannjása (dosažení naprosté odpoutanosti od materiálních tužeb a předsudků).

Sannjása má za úkol svůj život trávit v klidné, láskyplné a jednoduché duchovní praxi. V hinduismu je také označován jako *sádhu*.

né jídlo a spíš na zemi. Dokud si budeš užívat chutě, zraku, sluchu, hmatu a čichu, nikdy neprožiješ skutečné vnitřní osvícení. Až ve chvíli, kdy se zbavíš hmotných pout, můžeš zažít opravdovou radost a objevit své vnitřní světlo.“

Sannjása se podíval před sebe a chvíli jen tak hleděl do větru, jeho nádech a výdech se plynule přelával ze strany na stranu jako kyvadlo starožitných hodin.

Mezitím, co jsem si připravoval směs pro balení jointu, mi rázem došlo, že jeho oči se nelesknou kvůli odrazu řeky nebo světla, ale proto, že jeho život se odehrává v hloubce přítomnosti. Očividně je rád, že si o tom může s někým povídat.

„Dáte si se mnou?“ nabídl jsem mu ze zdvořilosti.

Sannjása odmítl a řekl: „Vím, že spousta lidí se prostřednictvím kouření hašiše modlí k bohu Šivovi. Dříve jsem to dělal také, ale dnes už ne.“

Moje mysl byla zvědavá a lačnila po tom znát celý jeho pohled na svět. Zeptal jsem se: „Co se stalo, že jste skončil?“

„Představ si, že v životě někdy bývá stěna před tebou tak vysoká, že k tomu, abys ji vylezl, potřebuješ lano, skoby a spoustu dalšího vybavení. Těmto pomůckám říkáme drogy. Ale jakmile si uvědomíš, že jsi tuto stěnu překonal, nemusíš už dále používat skoby ani lana. Dál bys měl jít po svých. Jedině tak se stane, že kopce před tebou začnou klesat. Jinak spadneš dolů.“ Mudrc se na okamžik odmlčel a dodal: „Ale zapal si. To je v pořádku.“

Zadíval jsem se na opačný břeh řeky a při dlouhých potáhnutích jsem rozmyšlel nad osudem poutníka. Brzy mi došlo, že Sannjása se nesnaží dosáhnout svobody ani autentického bytí. On se naopak snaží zbavit všeho, co ho činí nesvobodným! A poněvadž jsem si byl jistý, že Sannjása žije v askezi a v rámci své praxe přijímá pouze dary od

druhých, podal jsem mu dvacet rupií a rozloučil se s ním. Dlaně jsem sepal k modlitbě a pronesl hluboký pozdrav s pocitem vděčnosti: „Namaste“.

Poutník se na mne krátce a hluboce usmál. Přišel čas, abych se vydal přes železný most do vesnice. V úmyslu jsem měl pokračovat ve svém bádání i v zapadlejších místech Himálaje, kam turisté tolik nejezdí. Ačkoli jsem se ocitl na novém místě – uprostřed vesnice Kasol – v mysli jsem se jen těžko mohl zbavit všeho, co se mnou Sannjása sdílel. V pravé poledne jsem se posadil na schody malého domku na hlavním náměstí v Kasol a zapálil si bidi (indickou cigaretu balenou do eukalyptového listu). Rozhlížel jsem se po vyklidněné vesnici, kde letní slunce vyhřívalo silnice do růžova a sem tam kolem projel i taxík s indickými turisty.

Náhle za mnou přiběhlo dítě, kterému mohlo být tak deset let a prohodilo: „Měl bys přestat kouřit.“

Nevšiml jsem si totiž, že sedím před hinduistickým chrámem. S omluvným gestem jsem si posbíral své věci a odešel jsem kouřit jinam. Ještě předtím mi ten chlapec lámanou angličtinou stručně vysvětlil: „Tady se nekouří, nepije alkohol ani nejí maso. Tady je Bůh.“ A to pro mne bylo zajisté třesničkou na dortu pro dnešní den.

Ve stínu borovic jsem nesměle dokouřil bidi a v nejbližším obchodě se zeleninou jsem doplnil zásoby i v pekárně si zakoupil tři kusy samosy (trojúhelníkové pečivo plněné bramborem a hráškem) a další dvě sladké kulaté těžko identifikovatelné indické pochutiny pro dnešní večer.

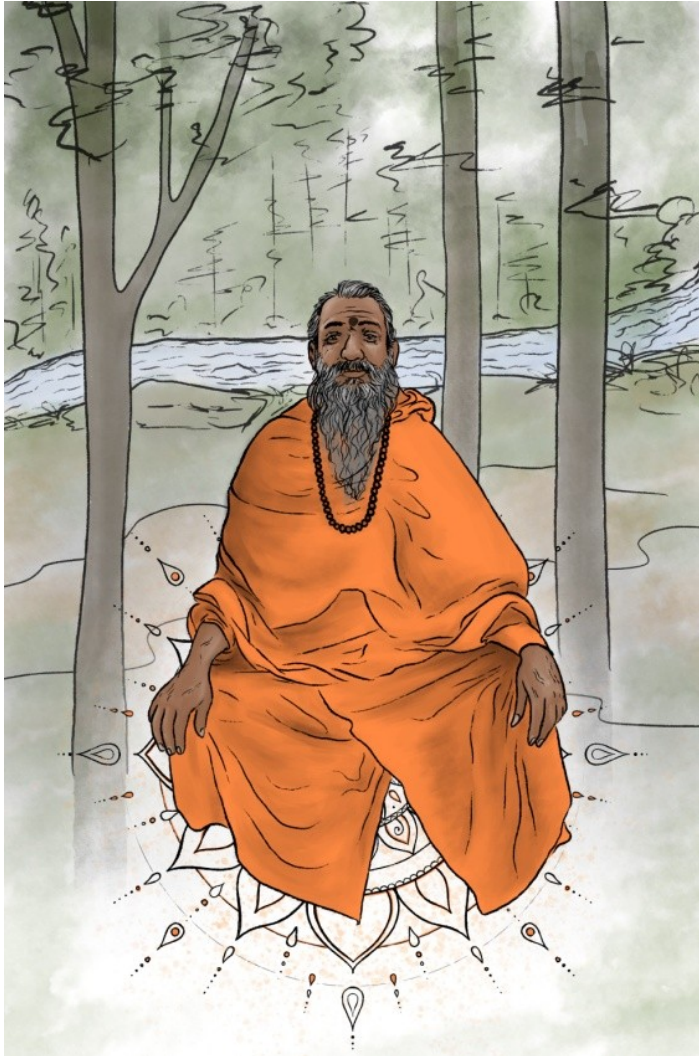
Můj život v Indii pokaždé jistily banány. Pokud by nic jiného nevyšlo, banány mne zachránily!

Mohlo být pět hodin odpoledne, když jsem se rozhodl začít stopovat na opačném konci vesnice. Nejprve jsem zastavil malý autobus s turisty z Pandžábu, a to už mě málem trefil šlak, ale svezl jsem se s nimi dalších deset kilomet-

rů směrem do hor. Když jsem vystoupil z jejich minibusu, vmžiku se nade mnou strhl déšť. Začalo intenzivně pršet, a protože se i pomalinku začínalo stmívat, raději jsem rychle skočil do autobusu v opačném směru a pokusil se najít ubytování ve vesnici Kasol. Hledání skončilo mnohem rychleji, než začalo. Prozřetelnost si se mnou opět hrála a hned v autobuse jsem narazil na človíčka, který se jmenoval Paval Hari. Pocházel z jižní Keraly a byl to první opravdový indický komunista, kterého jsem poznal. A poněvadž jsem na zádech nesl obrovitánskou krosnu, kterou jsem klidně mohl nechat kdekoli (neboť byla tak těžká, že by ji nikdo z těch malých Indů stejně neuzvedl), a k tomu ještě kytaru, strčil jsem mu do ruky svou poutnickou hůl, abych se mohl za jízdy něčeho držet.

Paval mi teď připomínal neandrtálce. Záhy mě v autobuse pozval, abych přespal v jednom z hostelů ve vesnici Kasol, kde si pronajal malý pokoj. Té noci jsem tedy usnul tvrdým spánkem v hostelu na karimatce.

Ráno jsem se probudil velice brzy. Z verandy hostelu jsem obdivoval hustou mlhu nad širými tmavě zelenými lesy, které se táhly kolem dokola, jako kdyby celá vesnice byla nekonečnou džunglí, ve který spolu žijí opice, neandrtálci i mudrci, kteří celé roky pozorují plynutí řeky a učí se od ní tomu nejvyššímu umění – hravosti a pomíjivosti – aby jednou, až přijde jejich čas, odešli do lesů a splynuli s tím vším, co je na tom světě boží.

Objednej si knížku Hledání střední cesty na stránce:
sebastianprax.cz/kniha